

Šu 1299 obč. zák. jest totiž ten, kdo veřejně nabízí své služby k obstarání určitých záležitostí, povinen, vynaložiti péči odborníka a jest tudíž povinen, osvojiti si potřebné znalosti a nemůže se vymlouvat, že takových zvláštních znalostí nemá. Samozřejmě vyžaduje výplata peněz na duplikát, t. j. na potvrzenku dráhy o přijetí a případném odvážení zboží jako legitimaci k vybrání kupní ceny zvláštní odborné znalosti, aby se správnost vyhotoveného duplikátu mohla přezkoumati. Jest tedy pro posouzení zavinění žalované banky rozhodno jenom, zdali nesprávnost měla ji napadnouti jako odborníci. Že tomu tak skutečně jest a nesprávnost taková pro odborníka u duplikátu je, vyplývá již z toho, co bylo shora řečeno. Že i železniční orgán, zejména přednosta v B. takové podezření pojal a vyslovil, plyne z výpovědi svědka H-a. Nerozhoduje tedy, zda v projednávaném případě Vladimír U. jako asignatář k vybrání kupní ceny od žalobkyně zmocněný vybíral již dříve beze vší závady jiné akreditivy u žalované banky a proto prý u ní důvěry požívá. To by ještě nemohlo žalovanou zbaviti povinnosti ku zkoumání předložených duplikátů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání a uvedl mimo jiné v

d ů v o d e h:

Po právní stránce sdílí dovolací soud názor odvolacího soudu a poukazuje dovolatelku na důvody napadeného rozsudku, jež jsou v podstatě správné a nebyly vyvráceny dovolacím spisem. Že duplikát nákladního listu musí obsahovati číslo nákladního listu, poznámku o převzetí a o převážení zboží, odvolací soud správně odůvodnil již poukazem na pojem duplikátu. § 60 žel. dopr. ř. ovšem nepřichází v úvahu, jelikož jedná o přírážkách k dovoznému, avšak ostatní předpisy citované odvolacím soudem nasvědčují správnosti jeho názoru. Dovolatelka přehlíží zejména ustanovení Šu 58 (6) žel. dopr. ř., že železnice má potvrditi v nákladním listě, že zjistila váhu a počet kusů, a že odesílací stanice, která provádí toto zjištění, má to potvrditi též na duplikátu nákladního listu nebo na přejímacím listu; dále přehlíží ustanovení čl. 21 instrukce, že předpisy o zkoumání a vyhotovení nákladních listů, jakož i o potvrzení váhy a počtu kusů platí také pro duplikáty. Úředník banky, která se zabývá vyplácením peněz proti předložení duplikátů nákladních listů, musí dle Šu 1299 obč. zák. míti potřebnou k tomu znalost dotyčných zvláštních předpisů. Kdyby v tomto případě svědek Karel P., jako chef akreditivního oddělení žalované banky při zkoumání sporných duplikátů byl použil téže pečlivosti, jako znalec Karel N., nebyl by poukázal 55.000 Kč Vladimíru U-ovi. Za nedbalost svého úředníka ručí žalovaná banka dle §§ 1299 a 1313 a) obč. zák.

Čís. 4113.

Bankovní úřad ministerstva financí jest oprávněn domáhati se splacení zápůjček, poskytnutých Rakousko-uherskou bankou na lombard válečných půjček. Bankovní úřad má působnost státi na soudě.

(Rozh. ze dne 2. září 1924, Rv II 311/24.)

Žalobu Bankovního úřadu ministerstva financí o zaplacení zápůjčky, poskytnuté Rakousko-uherskou bankou lombardem válečných půjček, procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání uplatňuje formálně jen dovolací důvod nesprávného právního posouzení, ale vytýká mimo to i zmatečnost posavadního řízení dle §u 7 c. ř. s. pro nedostatek procesní způsobilosti žalujícího Bankovního úřadu ministerstva financí. Činí tak neprávem. Bankovní úřad byl zřízen na základě zmocnění zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., vládním nařízením ze dne 12. května 1919, čís. 246 sb. z. a n., jako pomocný orgán ministerstva financí, současně byl však vybaven také úkoly veřejného ústavu, provozujícího úvěrní obchody (§ 2 stanov čís. 246/1919) a obstarávajícího jmenovitě úkoly a obchody cedulové banky. Jest tedy nejen státním úřadem, nýbrž i samostatnou právní osobou, která jest způsobilá pod svou neprotokolovanou firmou (§ 2 stanov) nabývatí práv a bráti na sebe závazky (§ 9) a tedy i žalovati a býti žalována. V §u 14 stanov upravuje se dokonce věcná a místní příslušnost soudů pro žaloby na Bankovní úřad, a ukládá se finanční prokuratuře, by Bankovní úřad na soudě zastupovala. Tím jest jeho procesní způsobilost přímo uznána. Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatelka v zamítnutí námítky nedostatku aktivní oprávněnosti ke sporu, kterou odůvodňovala tvrzením, že Bankovní úřad není po právu v držení zažalované lombardní pohledávky, poskytnuté svého času Rakousko-uherskou bankou. I tato námitka jest lichá. Převod pohledávky s Rakousko-uherské banky na Bankovní úřad vysloven byl §em 38 vládního nařízení čís. 246/19, které, byvši vydáno na základě zmocňovacích zákonů čís. 84/1919 a 187/1919, má samo moc zákona. Marně se snaží dovolání o důkaz, že § 8 zákona čís. 187/1919 neobsahuje zmocnění ku převzetí lombardních zápůjček. Vypočítávajíc jednotlivá, tam udělená zmocnění, uvádí dovolání tento předpis v německém překladě s nesprávnou interpunkcí a proto nesprávně. Dle správného doslovu byl jím ministr financí zmocněn, aby pečoval o oběh a opatření platidel ve státě Československém a aby za tím účelem zařídil, čeho zapotřebí v poměru k Rakousko-uherské bance, buď cestou smluvní neb nařizovací a aby vůbec obstarával funkce státní cedulové banky, zřídil k tomu účelu bankovní úřad atd. Po výměně bankovek Rakousko-uherské banky za československé státníky a po vyvázání této banky z funkce československé cedulové banky bylo nutno, by bylo učiněno opatření i o lombardních zápůjčkách, které Rakousko-uherská banka poskytla ve své funkci cedulové banky a jež jí v jejích, nyní Československou vládou stažených bankovkách měly býti splaceny. Této potřebě bylo vyhověno právě předpisem §u 38 nařízení čís. 246/1919, nebyly jím tedy meze zákonného zmocnění překročeny. Dovolatelka tvrdí, že právě uvedený předpis jest v rozporu s mírovými smlouvami a že byl parlamentním schválením a prohlášením těchto smluv ve sbírce zákonů

a nařízení zrušen. I to i ono tvrzení jest mylné. Mírová smlouva zavazuje sice republiku Československou k zachování povinností jí převzatých a ku vydání zákonů a nařízení k tomu potřebných, nemůže však sama vydání těchto zákonů a nařízení nahraditi a na vnitřních právních zřízeních republiky ničeho změnit. I zmocňovací zákon čís. 187/1919 i nařízení čís. 246/1919 zůstaly mírovými smlouvami nedotčeny i v tom případě, že by s nimi skutečně byly v rozporu. Toho tu však není. Z pouhého ustanovení mírových smluv, že i majitelé bankovek, nacházejících se mimo území Československé republiky, mají rovné právo na všechna aktiva banky, a že likvidace banky náleží komisařům zřízeným reparační komisí, nelze onen rozpor dovozovati. Vždyť dle §u 38 nařízení nebyly lombardní zápůjčky převzaty bez úplaty, nýbrž proti tomu, že budou Rakousko-uherské bance vyplaceny i s úroky v jejích bankovkách, a že Československá vláda převezme vůči dlužníkům nejen všechna práva, nýbrž i všechny závazky. Nenastala tedy ani v právním stavu dlužníků tímto zákonným postupem změna, ani nebyla jí aktiva Rakousko-uherské banky ztenčena. Ostatně se všechny tyto úvahy staly bezpředmětnými provedenou likvidací Rakousko-uherské banky, při které dle vyhlášky ministerstva financí ze dne 13. prosince 1923, čís. 237 sb. z. a n., bylo převzetí lombardních zápůjček nástupnickými státy, na jichž území byly, smluveno (hlavní dohoda ze dne 7. června 1921) a reparační komisí dne 18. června 1921 schváleno. Jelikož právě reparační komise byla mírovými smlouvami pověřena, by provedla likvidaci Rakousko-uherské banky, stal se jejím schválením postup lombardních pohledávek i se stanoviska mezinárodního i se stanoviska Rakousko-uherské banky platným a závazným, a vyhovuje všem podmínkám soukromého práva. Likvidační úmluvy, uveřejněné vyhláškou čís. 237/23, nejsou mezinárodní smlouvou, nýbrž provedením mírových smluv o likvidaci Rakousko-uherské banky, nepotřebovaly tedy ani schválení presidenta republiky ani parlamentu. Nesprávné jest tvrzení, že zasáhly do soukromých práv dlužníků Rakousko-uherské banky tím, že jim uložily splacení dluhu znějícího na rakousko-uherské koruny v korunách československých. Tato povinnost byla dlužníkům uložena neodvisle od likvidace Rakousko-uherské banky již v §u 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., takže by žalovaná byla povinna svůj dluh zaplatiti v československých korunách i kdyby platila přímo Rakousko-uherské bance.

Čís. 4114.

V tom, že ode dne, kdy reklamována ztracená zásilka a požadována náhrada škody ve švýcarských francích až do dne výplaty v této měně poklesl kurs švýcarského franku stoupnutím Kč, nelze spatřovati újmu ve smyslu §u 1333 obč. zák.

(Rozh. ze dne 2. září 1924, Rv II 317/24.)

Nárok na náhradu škody ze ztráty zboží na cestě z Československa do Italie byl reklamován dne 28. května 1921; náhrada požadována ve